

Västerhaninge Montessoriskola  
Klockargatan 15  
137 38 VÄSTERHANINGE

2006-08-28  
1 (2)  
Dnr 54-2005:1461

### **Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Västerhaninge Montessoriskola i Haninge kommun**

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Västerhaninge Montessoriskola i Haninge kommun. Besök gjordes i skolan den 24 november 2005.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn och elever att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets hemsida ([www.skolverket.se](http://www.skolverket.se)).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 28 november 2006 skall Västerhaninge Montessoriskola redovisa till Skolverket, enheten i Stockholm vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att följa upp effekterna av inspektionen inom cirka två år. Skolverket kommer då att begära en redovisning av de åtgärder som vidtagits för att förbättra kvaliteten.

### **Skolverkets beslut med anledning av inspektionen**

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Västerhaninge Montessoriskola övergripande är av god kvalitet och i vissa avseende av mycket god kvalitet.

Elevernas delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen är av mycket god kvalitet, liksom skolans varierade arbetssätt. Eleverna har god kännedom om målen och skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd är enligt inspektörerna också av god kvalitet. Inspektörerna uppfattar även den psykosociala och fysiska arbetsmiljön i skolan som god och att eleverna trivs och känner sig trygga i skolan.

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör skapa former för att följa upp, analysera och dokumentera elevernas resultat i samtliga ämnen, inte bara i svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör skapa former för att också kunna följa elevernas utveckling vad gäller resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål.
- Skolan bör förbättra kvalitetsarbetet i sin helhet och kvalitetsredovisningen

Följande områden inom huvudmannens verksamhet visar sådana allvarliga brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolans antagningsregler måste ändras så att skolan blir öppen för alla elever. Alla krav på föräldrar att vara medlem i en förening, att erlagga en insats och att fullgöra arbetsinsatser i skolan måste tas bort (9 kap. 2 § skollagen).

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg  
Avdelningschef

Tomas Johansson  
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Claes-Göran Aggebo och Gunilla Arvidson deltagit.

**Bilaga**  
Rapport

**Kopia till**  
Haninge kommun  
Övriga enligt fastställd sändlista.

## Utbildningsinspektion i Västerhaninge Montessoriskola

### Innehåll

|                                                      |   |
|------------------------------------------------------|---|
| Inledning .....                                      | 1 |
| Underlag .....                                       | 1 |
| Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....            | 2 |
| Sammanfattande bedömning.....                        | 2 |
| Bedömning av utbildningsresultaten.....              | 2 |
| Bedömning av verksamheten .....                      | 4 |
| Bedömning av förutsättningarna för utbildningen..... | 9 |

### Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Västerhaninge Montessoriskola den 24 november 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 1994. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 1996 (beslut 18 mars 1996, dnr 54-1995:1545) och i beslutet konstaterades att skolan alltjämt uppfyllde kraven för fortsatt godkännande.

Inspektionen inriktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga gällande författningar.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida ([www.skolverket.se/Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

### Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels hämtat ur den dokumentation som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels ur den information som framkommit vid inspektionsbesöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat

sätt har använts. Huvudmannen för Västerhaninge Montessoriskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Vid inspektionsbesöket intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Haninge kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen uppger att det sker genom att alla fristående skolor deltar i kvalitetsarbetet och i de enkätundersökningar som kommunen genomför.

### Beskrivning av skolan

| Västerhaninge Montessoriskola | Antal barn/elever |
|-------------------------------|-------------------|
| Förskoleklass                 | 20                |
| Grundskola                    | 86                |

Skolverket godkände Västerhaninge Montessoriskola som en fristående grundskola för årskurserna 1-3 genom beslut (dnr 61-1993:1456) den 18 april 1994. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag. Skolans profil är Montessoripedagogik. Skolan ansökte den 11 juli 1994 om godkännande för årskurserna 4-6, en ansökan som Skolverket godkände genom beslut den 20 januari 1995 (dnr 61-1994:1104). Skolverket har även i ett beslut den 13 januari 2000 godkänt att huvudmannen bedriver förskoleklass (dnr 61-1999:3221).

Huvudman för skolan är Västerhaninge Montessoriskola Ekonomisk förening med organisationsnummer 769601-8816.

Verksamheten vid Västerhaninge Montessoriskola startade läsåret 1994/95 och omfattar förskoleklass och årskurserna 1-5 samt fritidshemverksamhet. Fritidshemsverksamheten omfattas dock inte av denna inspektion.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 106 elever, varav 20 går i förskoleklass. Alla skolans elever är folkbokförda i Haninge kommun. Skolan ligger i Västerhaninge alldeles i närheten av pendeltågsstationen och är inrymd i ombyggda kontorslokaler som tidigare hyrts av kommunens socialförvaltning.

### Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Västerhaninge Montessoriskola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande är av god kvalitet och i vissa avseende av mycket god kvalitet. Elevernas delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen är av mycket god kvalitet, liksom skolans varierade arbetssätt. Eleverna har god kännedom om målen och skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd är enligt inspektörerna också

av god kvalitet. Inspektörerna uppfattar även den psykosociala och fysiska arbetsmiljön i skolan som god och att eleverna trivs och känner sig trygga i skolan.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör skapa former för att följa upp, analysera och dokumentera elevernas resultat i samtliga ämnen inte bara i svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör skapa former för att också kunna följa elevernas utveckling vad gäller resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål.
- Skolan bör förbättra kvalitetsarbetet och kvalitetsredovisningen

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Skolans antagningsregler måste ändras så att skolan blir öppen för alla elever. Alla förpliktelser för föräldrar att vara medlem i en förening, att erlagga insats för medlemskap i föräldraföreningen och att fullgöra arbetsinsatser i skolan måste tas bort (9 kap. 2 § skollagen).

### Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

I Västerhaninge Montessoriskola visar resultaten från ämnesproven i årskurs 5 våren 2005 att samtliga elever uppnådde målen i svenska, medan nästan alla uppnådde målen i engelska och matematik. Alla elever som inte uppnådde målen har fått särskilt stöd och åtgärdsprogram har upprättats.

Tabell 1. Resultat av de nationella proven i årskurs 5 vårterminen 2005.

| <b>Andel (%) elever som uppnådde målen</b> | <b>Svenska</b> | <b>Engelska</b> | <b>Matematik</b> |
|--------------------------------------------|----------------|-----------------|------------------|
| 2004/05                                    | 100            | 86              | 94               |
| 2003/04                                    | 100            | 100             | 100              |
| 2002/03                                    | 93             | 64              | 93               |
| <i>Genomsnitt 02-04</i>                    | 98             | 84              | 95               |

Inspektörerna bedömer att skolans elever presterar goda resultat i matematik, svenska och engelska. Det förtjänar att påpekas att antalet elever som genomfört proven varierar mellan nio och femton, vilket gör att resultaten bör tolkas med viss försiktighet. Hur resultaten ser ut i övriga ämnen är dock något oklart eftersom skolan inte gör någon systematisk sammanställning av dessa.

I Västerhaninge Montessoriskola har eleverna en mycket god förmåga att arbeta självständigt men också tillsammans med andra. Personalen uppger att det finns stora möjligheter för eleverna att arbeta i sin egen takt.

I Västerhaninge Montessoriskola har inspektörerna erfarit att det allmänt råder ett gott klimat bland elever och personal. Inspektörerna fick under besöket intrycket att eleverna är öppna och hjälpsamma. Inspektörerna observerade inget klotter eller annan skadegörelse och bedömer därför att eleverna tar ansvar för arbetsmiljön på skolan.

Det finns gemensamma trivselregler och dessa är kända av eleverna. Föräldrarna uppger att eleverna känner sig trygga i skolan, vilket också bekräftas av eleverna. Eleverna uppger att det ibland förekommer kränkande behandling på skolan, men de anser att personalen är bra på att tag i problemen när de får kännedom om dem. Personalen framhåller att det främsta resultatet av arbetet med normer och värden är att eleverna känner sig trygga, att stämningen på skolan är bra och att eleverna respekterar varandra. Att skolan är relativt liten gör också att alla känner alla, vilket bidrar till att öka tryggheten. Eleverna uppger att om något händer kan de gå till någon lärare och berätta. Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans arbete med normer och värden är gott.

Av vad som framkommit under inspektionen kan eleverna göra sin stämma hörd exempelvis via elevråd och klassråd. Eleverna tycker också att det är viktigt att få vara med och bestämma om olika saker på skolan. Ett resultat av elevrådets arbete är att eleverna varit med och påverkat vilka maträtter som skall serveras i matsalen och vilka rastleksaker som skall köpas in. Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans arbete med att ge eleverna inflytande över verksamheten i stort är gott.

Lärarna berättar för eleverna vilka mål som skall nås i matematik, engelska och svenska. Eleverna uppger att de väl känner till målen och att lärarna är noggranna med att informera om dessa, vilket också bekräftas av en enkätundersökning som skolan deltagit i, där elever, föräldrar och personal besvarat ett antal frågor.

Inspektörerna bedömer därför att resultatet av skolans arbete med att kontinuerligt informera eleverna om målen för undervisningen är gott.

### **Sammanfattning**

Elevernas kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik i årskurs 5 är goda. Inspektörerna bedömer vidare att resultatet av skolans arbete med att informera eleverna om målen är gott liksom resultatet av skolans arbete med normer och värden och med att ge eleverna inflytande över verksamheten i stort.

## **Bedömning av verksamheten**

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och

betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill granskas om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

### **Arbetsmiljö och delaktighet**

Klassråd genomförs en gång i veckan. Ordförande i klassrådet är någon av eleverna. Skolan har även ett elevråd. Vissa av frågorna som tas upp i klassråden förs vidare till elevrådet. Elevrådet består av sex elever, en representant från varje klass (familjegrupp), och sammanträder en gång per månad. Rektorn deltar på elevrådets möten som ett vuxenstöd. Protokollen från elevrådets möten läses sedan upp på klassrådets möten. Inspektörerna bedömer att skolans samverkan med eleverna är av god kvalitet.

I Västerhaninge Montessoriskola är elevernas möjligheter till inflytande över undervisningens uppläggning och innehåll stora. Varje elev har en egen planeringspärm i vilken veckans arbete först planeras tillsammans med en lärare. Vid detta tillfälle sätter man också upp kortsiktiga mål för elevens arbete. Allt eftersom veckans uppgifter genomförs prickas dessa av i planeringspärmen, för att slutligen utvärderas vid veckans slut. Några elever planerar för en dag i taget, andra för en hel vecka. Planeringen är individuell både vad gäller när eleverna genomför olika moment, men också vad gäller vilka moment som en elev skall genomföra. I elevens veckoschema finns ett antal vita fält som skall användas till att utföra de uppgifter som ingår i elevens planering. Planeringen omfattar ämnena engelska, svenska, matematik, samhällsorienterande och naturorienterande ämnen. Inspektörerna bedömer att elevernas delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen är av mycket god kvalitet.

På skolan är värdegrundsfrågor en viktig del i den pedagogiska verksamheten. Lärarna och rektorn uppger att de arbetar med ett värdegrundsmaterial som heter Livsviktigt. Skolan har schemalagd tid då eleverna arbetar med materialet genom rollspel, värderingsövningar, diskussioner m.m. Personalen uppger också att frågor om hur man är en bra kompis tas upp vid behov och när det passar in inom ramen för den ordinarie undervisningen. Personalen framhåller dock att diskussioner om normer och värden är vanligt förekommande både med eleverna och inom lärarkollegiet. Det finns elever som utsetts till kamratstödjare, som har till uppgift att se till att ingen skall behöva vara ensam på rasten. Personalen uppger att små åldersblandade grupper samt att skolan arbetar med massage, där eleverna masserar varandra också är viktiga inslag i arbetet med att förebygga kränkande behandling.

För att upptäcka eventuell förekomst av mobbning tas detta upp vid utvecklingssamtalen, men man genomför också en elevenkät, där frågor ställs kring elevernas trivsel, mobbning etc.

Både elever och föräldrar uppger att personalen är duktig på att ta tag i eventuella konflikter direkt när de inträffar. Personalen uppger att det råder nolltolerans när det gäller kränkningar av olika slag. Eleverna säger att de vet vart de skall vända sig om problem uppstår. Inspektörerna bedömer att skolans arbete

med att förebygga, identifiera och åtgärda kränkande behandling är av god kvalitet.

Det finns trivselregler på skolan som personalen och elever gemensamt har arbetat fram.

Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Vid inspektionstillfället hade Västerhaninge Montessoriskola ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94. Programmet behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

### **Organisation och arbetssätt i undervisningen**

Skolan har redan i samband med ansökan om godkännande angett att de avser att arbeta i enlighet med läroplanens (Lpo 94) intentioner, något som rektorn uppger att skolan fortfarande gör och även avser att göra framöver. Skolan har organiserat undervisningen så att eleverna är indelade i sex ålderintegrerade s.k. familjegrupper tre F-2-grupper samt tre 3-5 grupper. Arbetet bedrivs inom ramen för dessa grupper. Grupperna möjliggör ett individualiserat arbetssätt där var och en av eleverna arbetar i sin takt på sin nivå oberoende av ålder. Åldershomogena aktiviteter förekommer också exempelvis går förskoleklassen ut i skogen en dag i veckan. Ibland har förskoleklassbarnen praktiska övningar i fritidshemmets lokaler, övningar som även yngre skolbarn kan delta i ibland.

Förskoleklassen och grundskolan är lokal- och verksamhetsintegrerade och bidrar till varje elevs utveckling och lärande, vilket skapar en kontinuitet i lärandet. Lärande pågår såväl i schemalagda former som i leken. Det vanligaste arbetssättet är att eleverna arbetar enskilt med det speciellt framtagna montessorimaterialet, men även grupparbeten förekommer ibland. Eleverna uppger att man får arbeta i sin egen takt. En elev som hunnit långt i matematik behöver inte invänta klasskamraterna utan får arbeta vidare i sin egen takt. Temaarbete förekommer regelbundet på skolan och temat väljs då ut av personalen, men eleverna ges möjlighet att påverka hur man skall arbeta med innehållet i temat. Temaarbetena är ämnesövergripande inom ramen de för samhällsorienterande och naturorienterande ämnena. Temaarbetena genomförs under en treveckorsperiod då allt arbete koncentreras till temat. Inspektörerna bedömer att skolan har varierade arbetssätt av mycket god kvalitet.

### **Individanpassning, individuell studieplanering och stöd**

Skolan har en utbildad specialpedagog som rektor, men som återgått till tjänsten som specialpedagog under vårterminen 2006. Det individuella arbetssättet ger enligt rektorn stora möjligheter att anpassa undervisningen efter elevens behov, vilket är till fördel även vad gäller elever i behov av särskilt stöd. Att grupperna är förhållandevis små, 15-20 barn per grupp, gör också att läraren får möjlighet

att ägna mer tid åt de elever som behöver det, vilket gör att särskilt stöd till stora delar kan ges inom ramen för klassundervisningen. För alla elever som får särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram. Arbetssättet i kombination med att fritidspersonalen under delar av skoltiden arbetar i skolan gör också att det går att skapa små grupper vid behov för att exempelvis särskilt träna på läsning.

Skolan använder sig av läsutvecklingsscheman (LUS) i alla årskurser för att följa elevernas kunskapsutveckling. Lärare och elev gör avstämningar minst en gång per vecka av vad eleven lärt sig, vilket gör att eventuella stödbehov upptäcks tidigt. De nationella proven samt en del andra tester utgör tillsammans med iakttagelser från lärare och speciallärare andra sätt att upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd. En mer noggrann och fördjupad utredning görs av de elever som visar sig behöva specialpedagogiskt stöd. I den mån skolan behöver extra resurser för barn i behov av särskilt stöd finns möjligheten att ansöka om detta hos Haninge kommuns resursgrupp. Ansökan behandlas på samma villkor som de kommunala grundskolornas ansökningar.

Inspektörerna bedömer att det på skolan finns väl fungerande utrednings- och analysförfaranden för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd.

På skolan finns en elev som har rätt till och får modersmålsundervisning. Det finns inga elever som får studiehandledning på modersmålet eller som läser svenska som andraspråk och skolledningen bedömer att det inte heller finns någon som har sådana behov.

Skolan erbjuder elevhälsovård genom en skolsköterska som delar sin tjänst mellan några fristående skolor. Skolläkaren gör besök på skolan vid behov. Skolan har också tillgång till talpedagog och specialpedagog genom den kommunala resursgruppen. Vid behov av skolpsykolog eller skolkurator hyr skolan in sådana tjänster.

### **Utvärdering av lärandet**

Skolan har lokalt konkretiserade kursplaner i alla ämnen. Enligt skolledningen är det den enskilde läraren som följer elevernas kunskapsutveckling i vardagen. Till sin hjälp har läraren bland annat de nationella proven. De individuella utvecklingsplanerna som man alldeles nyligen börjat använda är tänkta att revideras en gång per termin i samband med utvecklingssamtalen. Elevernas resultat följs av lärarna i samtliga ämnen, det saknas dock systematiska sammanställningar på klass- och skolnivå av resultaten i alla ämnen med undantag av svenska, engelska och matematik. Skolledningen gör inte heller någon analys av resultaten i övriga ämnen. Konsekvensen kan bli att skolledningen inte kan se om elevernas måluppfyllelse i något eller några ämnen är svag, vilket kan medföra att adekvata åtgärder inte sätts in. I detta avseende kan de bearbetade kunskapsmål som redan finns på skolan vara till nytta. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla former för att följa upp, analysera och dokumentera elevernas resultat i samtliga ämnen och inte bara i svenska, engelska och matematik.

Eleverna har också som tidigare nämnts en planeringspärm, i vilken veckans skolarbete planeras. I samband med att veckans arbete avslutas diskuterar också lärare och elev vad eleven har lärt sig.

Beträffande strävansmålen i läroplanen saknar skolan en systematisk uppföljning av hur eleverna utvecklas i riktning mot målen. Det gäller strävansmålen i fråga om läroplanens mål kring kunskaper, exempelvis i fråga om elevernas

förmåga att arbeta utforskande, att självständigt formulera synpunkter, att inta ett kritiskt förhållningssätt, att lyssna, diskutera och argumentera m.m. Det gäller också strävansmålen som omfattar uppdraget att utveckla elever i enlighet med värdegrunden i läroplanen. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa former för att också kunna följa upp resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål.

### **Ledning och intern kommunikation**

Huvudmannen styr skolan via den styrelse som väljs på föreningsstämman. Rektor deltar på styrelsens möten men är inte ledamot i styrelsen. Det finns en tydlig uppdelning av ansvaret mellan styrelsen och rektorn. Rektorn ansvarar för den pedagogiska verksamhetens innehåll, medan styrelsen har det ekonomiska ansvaret. Styrelsen har satt några mål för verksamheten exempelvis utbildad personal och att det skall vara rätt storlek på barngruppen. Inget av dessa mål återfinns dock i arbetsplanen eller i kvalitetsredovisningen.

Västerhaninge Montessoriskola leddes vid inspektionsbesöket av en tillförordnad rektor, som har arbetat som lärare på skolan sedan 2001. Rektorn har arbetat som rektor på skolan sedan 2004. Rektorn har tidigare arbete som specialpedagog på skolan.

Personalen på skolan uppger att den pedagogiska ledningen fungerar väl och att rektorn driver på den pedagogiska utvecklingen, men också att denne lämnar ett friutrymme för personalen. De pedagogiska diskussionerna förs inom lärarkollegiet, lärare emellan, men också med rektorn. Inspektörerna bedömer därför att rektorn är förtrogen med den dagliga verksamheten på skolan och hennes pedagogiska ledarskap överlag är av god kvalitet, men att det bör förbättras vad gäller ledningen av kvalitetsarbetet.

### **Kvalitetssäkring och förbättringsarbete**

Skolan har en arbetsplan för innevarande verksamhetsår som beskriver skolans mål i valda delar. Vidare beskrivs hur skolan skall arbeta för att nå dessa mål. Målen har gemensamt fastställts av rektorn och personalen. Arbetsplanen uppges vara ett dokument som är styrande för verksamheten.

I skolans kvalitetsredovisning för 2004/05 beskrivs ett antal övergripande områden. Merparten av dessa har formulerade mål, men inte alla. Det finns ett antal uppgifter som kan betraktas som resultat, men det mesta som redovisas under rubriken "resultat och måluppfyllelse" beskriver vad som gjorts och inte om målen har uppnåtts. Kvalitetsredovisningen avslutas med att skolan redogör för ett antal åtgärder, som skall vidtas under nästa läsår. Åtgärderna är i viss mån kopplade till resultaten, men eftersom det inte redovisas några resultat för vissa av målen finns i dessa avseenden inget samband. Resultaten som redovisas bygger på de utvärderingar som personalen gör och som de sedan lämnar in till rektorn.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras från det att mål formuleras via utvärdering och kvalitetsredovisning till dess att nya eller reviderade mål formuleras med utgångspunkt i gjorda utvärderingar. Målen bör också på ett tydligt sätt kopplas till de resultat som eleverna når.

Inspektörerna bedömer vidare med utgångspunkt från ovan att kvalitetsredovisningen är av mindre god kvalitet och att den bör förbättras med utgångspunkt från vad som beskrivs ovan.

### **Sammanfattning**

Skolans pedagogiska verksamhet är överlag av god kvalitet och i några avseenden av mycket god kvalitet. Arbetet med att ge eleverna inflytande över undervisningens planering och innehåll är av mycket god kvalitet, liksom de varierade arbetssätt som skolan använder sig av. Arbetet med att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd är väl fungerande liksom arbetet med normer och värden, men programmet mot kränkande behandling bör förbättras.

Skolans kvalitetsarbete bör förbättras i sin helhet, liksom formerna för att på skolnivå sammanställa och följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen och i förhållande till läroplanens strävansmål. Vidare bör skolan förbättra kvalitetsredovisningen. Slutligen bedömer inspektörerna att rektorn är väl förtrogen med verksamheten och har ett pedagogiskt ledarskap som överlag är av god kvalitet, men som bör förbättras vad gäller ledningen av kvalitetsarbetet.

## **Bedömning av förutsättningarna för utbildningen**

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information att skolan står öppen för alla i föreskriven utsträckning, om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Utbildningen skall även vara avgiftsfri.

Bestämmelser finns i bl. a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Vid tidpunkten för inspektionen fanns 20 barn i förskoleklassen och 86 elever i grundskolan. Inför läsåret 2006/07 beräknas elevantalet ha ökat med ytterligare några barn. Som tidigare nämnts finns kö till både förskoleklassen och skolan. Huvudmannen räknar med att antalet barn kommer att öka något de närmsta åren. Skolan kan i sin nuvarande utformning maximalt ta emot 120 barn. Västerhaninge Montessoriskola har upprättat en årsredovisning för räkenskapsåret 1 juli 2004 – 30 juni 2005 som visar på ett överskott, och använder sig av en godkänd revisor. Skolan har även presenterat en budget för innevarande verksamhetsår, som pekar på ett överskott. Den ekonomiska föreningens rättskapacitet har verifierats genom registreringsbevis.

Inspektörerna bedömer att skolan har en stabil ekonomi och ett stabilt elevunderlag samt att huvudmannen har förutsättningar att driva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Inspektörerna konstaterar att skolan regelmässigt genomför registerkontroll inför nyanställningar av personal och att det är rektorn som ansvarar för detta.

För att som elev få börja på skolan måste vårdnadshavarna aktivt ansöka om plats och för närvarande finns en kö med elever som vill börja på skolan. Huvudmannen har lagt fast ett antal urvalsprinciper. Grundprincipen för urval är

barnets kötid, men syskon till barn som går på skolan och barn som har gått i montessoriförskola har förtur. Innan barnet blir antaget kallas vårdnadshavarna till ett informationsmöte. På mötet klargörs att alla vårdnadshavare måste tillhöra någon arbetsgrupp på skolan. För att barnets skall bli antaget till skolan måste föräldrarna vara medlemmar i den ekonomiska förening som driver skolan. När man skrivs in som medlem åtar sig föräldrarna att betala en insats omfattande 1 600 kr, pengar som sedan betalas tillbaka när man utträder ur föreningen och eleven slutar på skolan. Medlem som utesluts förlorar enligt stadgarna sin insats. Ett annat villkor för medlemskap enligt stadgarna är att man som medlem åtar sig att fullgöra sin arbetsplikt på skolan. Arbetsplikten knyts till den arbetsgrupp som man blir placerad i. Arbetsgrupperna har ansvar för exempelvis städning av skolan, löneutbetalningar, inomhus- och utomhusmiljön m.m. Av den ansökningsblankett som används för att söka plats och som vårdnadshavarna undertecknar framgår att de då åtar sig att också följa föreningens stadgar. Huvudmannen uppger att om någon förälder inte fullgör sina arbetsuppgifter, kan denne uteslutas ur föreningen, men huvudmannen är medveten om att en elev inte får avskiljas från skolan även om föräldrarna inte lever upp till sina åtaganden.

Enligt bestämmelserna i skollagen skall en fristående skola vara öppen för alla. Att ställa krav på att vårdnadshavarna skall vara medlem i en förening och erlagga en insats för att barnet skall antas till skolan samt att kräva att föräldrarna skall utföra arbete för skolans räkning är inte förenligt med skollagens bestämmelser. Inspektörerna bedömer att huvudmannen måste ändra antagningsreglerna så att det av informationen till vårdnadshavarna tydligt framgår att alla åtaganden av ekonomisk art är frivilliga. Det betyder att medlemskap i föreningen, erläggande av medlemsinsats och utförande av arbete i skolan är helt frivilliga åtaganden som inte på något sätt får ha någon koppling till möjligheten att som elev antas till skolan eller till att fullfölja utbildningen på skolan.

Föräldrarna får information om vad som händer i skolan via den ekonomiska föreningen som alla är medlemmar i, på föräldramöten och via veckobrev som skickas hem varje vecka i samtliga årskurser. Skolan arrangerar också en föräldrautbildning för föräldrar med barn som just börjat på skolan. Där får föräldrarna information om styrdokumentet och montessoripedagogiken. Föräldrarna uppger att de är mycket nöjda med den information som de får från skolan. Personalen i förskoleklassen träffar ofta föräldrarna dagligen, eftersom personalen också arbetar på fritidshemmet på eftermiddagen. Även lärarna arbetar regelbundet på skolans fritidshem. Inspektörerna bedömer att skolans information till föräldrarna om vad som händer i verksamheten är av god kvalitet.

Skolan har sex lärare motsvarande sex heltidstjänster. Fyra av dessa har en lärarexamen och är utbildade montessorilärare. En är utbildad förskollärare, medan en har en utbildning i montessoripedagogik. Inspektörerna bedömer att skolans lärare överlag har en pedagogisk utbildning avsedd för den undervisning de bedriver, med något enstaka undantag. De flesta undervisar också i de ämnen och i de årskurser de är utbildade för, men det förekommer också lärare som undervisar i ämnen de inte har utbildning i, exempelvis slöjd och hem- och konsumentkunskap. Rektorn uppger att skolan har letat efter lämpliga kurser för att höja dessa lärares kompetens, men att man hittills inte funnit några. Därför överväger man istället att försöka ordna någon form av utbyte där dessa lärare regelbundet får träffa andra lärare som har utbildning i ämnet. Skolan har

bara kvinnliga lärare och rektorn uppger att de anstränger sig för att anställa fler män, men att det är svårt. Flera män har erbjudits arbete på skolan, men de har tackat nej och valt erbjudanden om arbete på andra skolor.

Alla anställda på skolan har en kompetensutvecklingsplan som innehåller en sammanställning av den utbildning och den kompetensutveckling som den anställda genomgått. Planen används som en av utgångspunkter för diskussioner om vilken kompetensutveckling som behövs. När rektorn tillsammans med den anställda avgör vilken kompetensutveckling man skall satsa på vägs både skolans behov och de individuella behoven in. Skolan utformar också en fortbildningsplan inför varje nytt läsår.

Skolans lokaler är anpassade för att kunna emot rörelsehindrade elever. Inspektörerna bedömer att lokalsituationen är god.

### **Sammanfattning**

Skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi och en huvudman som har förutsättningar att driva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser. Skolan måste dock ändra sina antagningsrutiner så att den blir öppen för alla elever. Alla krav på föräldrar att vara medlem i en förening, erlagga en insats och att fullgöra arbetsinsatser i skolan måste tas bort.

Slutligen bedömer inspektörerna att lokalsituationen på skolan är god liksom skolans information till föräldrarna om vad som händer i verksamheten.

|            |           |
|------------|-----------|
| Datum      | Ort       |
| 2006-08-28 | Stockholm |

Tomas Johansson  
Gunilla Arvidson